T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/506
KARAR NO : 2023/684
KARAR TR : 27/11/2023

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- A.D 2- S.D
Vekili : Av. M. Y
Davalı : Devlet Su İşleri 15. Bölge Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin oğlu A.D'nin 21/04/2022 günü İ.D'ın sürücüsü olduğu...DC ... plakalı kamyonette yolcu olarak bulunduğu esnada, aracın Şanlıurfa ili, Haliliye ilçesi, Bakımlı Mahallesi mevkiinde, DSİ Mardin sulama kanalına düşmesi neticesinde yaşamını yitirdiğini, su kanalının etrafında ışıklandırmanın az olduğunu ve yol güvenliği için gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle davalı idarenin kusurlu olduğunu ileri sürerek, davacıların her biri için ayrı ayrı 50 TL olmak üzere toplam 100 TL destekten yoksun kalma tazminatı ile toplam 200.000 TL manevi tazminatın, olay tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi 18/04/2023 tarih ve E.2023/504, K.2023/438 sayılı kararı**ile, *"2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin, karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini içerdiği, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğini"* belirterek, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir.

3. Davacılar vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Şanlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 07/06/2023 tarih ve E.2023/865, K.2023/705 sayılı kararı** ile, *"...davalı idarenin hizmet kusuru nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini talebiyle iş bu davanın açıldığı, müteveffa A.D'nin aracın su kanalına düşmesi sonucunda vefatı ve davalı kurumun ilgili su kanalına ilişkin alması gereken tedbirleri almadığından ve sadece davalıya husumet yöneltilerek davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğundan bahisle maddi ve manevi tazminat talebine ilişkin iş bu davanın (benzer özellikteki olaya ilişkin Danıştay 10. Dairenin 2016/1551 E., 2021/5373 K. sayılı ilamı) İdari Yapılanma Usul Kanunu 2/1-b maddesi gereğince idari yargı yerinde açılması gerektiğini"* belirtilerek, HMK'nın 114/1-b maddesi uyarınca yargı yolu caiz olmadığından, HMK'nın 115/2 maddesi uyarınca dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

6. 2918 sayılı Kanun'un "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar. Bu kanun karayollarında uygulanır..."

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür."

8. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

9. 2918 sayılıKanun'un geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararı

10. Anayasa Mahkemesinin 27/03/2014 tarih ve 28954 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 27/11/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de, davaya ilişkin bilgi ve belgelerin bir örneğinin dosyada, kesinleşme durumunun ise UYAP ortamında bulunduğu görüldüğünden idari yargı dosyasının istenilmediği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacıların oğlu A.D'nin 21/04/2022 günü...DC ... plakalı kamyonette yolcu olarak bulunduğu esnada, aracın Şanlıurfa ili, Haliliye ilçesi, Bakırlı Mahallesi mevkiinde, DSİ Mardin sulama kanalına düşmesi neticesinde yaşamını yitirmesinde, su kanalının etrafında ışıklandırmanın az olması ve yol güvenliği için gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek, uğranılan maddi ve manevi zararın tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

14. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

15. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, Kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

16. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Şanlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/06/2023 tarih ve E.2023/865, K.2023/705 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şanlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/06/2023 tarih ve E.2023/865, K.2023/705 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/11/2023 tarihinde, Üye Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

AZLIK OYU

Su kanalı etrafında yetersiz ışıklandırma, idarenin hizmet kusuru olduğundan, açılan tam yargı davasının idari

yargıda görülmesi gerektiği görüşüyle karara katılmıyorum.

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN